

**ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS
TARYBA**

SPRENDIMAS

**DĖL PRITARIMO ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS
STEBĖSENOS 2021 METŲ ATASKAITAI**

2022 m. gruodžio 22 d. Nr.T1-1186
Šilutė

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos 16 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“, atsižvelgdami į Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2022 m. gruodžio 1 d. raštą Nr. S-(1.13)-1394 „Dėl Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2021 metų ataskaitos projekto pateikimo“, Šilutės rajono savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a:

1. Pritarti Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2021 metų ataskaitai (pridedama).
2. Skelbti šį sprendimą Teisės aktų registre ir Šilutės rajono savivaldybės interneto svetainėje www.silute.lt.

Savivaldybės meras

Vytautas Laurinatis

Parengė

Gintarė Tamašauskienė
2022-12-02

PRITARTA
Šilutės rajono savivaldybės
tarybos 2022 m. gruodžio 22 d.
sprendimu Nr. T1-1186

**ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS
2021 METŲ VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS
ATASKAITA**

Šilutė, 2022

TURINYS

ĮVADAS.....	3
I. BENDROJI DALIS.....	4
1.1. DEMOGRAFINĖ SITUACIJA	4
1.2. 2021 METŲ ŠILUTĖS R. SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS.....	6
II. SPECIALIOJI DALIS.....	10
2.1. RODIKLIŲ ANALIZĖ IR INTERPRETAVIMAS PAGAL LIETUVOS SVEIKATOS STRATEGIJOS IŠKELTUS TIKSLUS IR UŽDAVINIUS.....	10
2.2. SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ.....	12
IŠVADOS.....	15
REKOMENDACIJOS.....	16

ĮVADAS

Visuomenės sveikatos stebėseną Šilutės r. savivaldybėje vykdoma remiantis Bendraisiais savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“.

Pateikiami rodikliai atspindi, kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. strategijos (toliau – LSS) tikslai ir jų uždaviniai. Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, analizuoti ir interpretuoti visuomenės sveikatą apibūdinančius rodiklius bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje.

Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos tikslas – pateikti pagrindinius savivaldybės gyventojų sveikatą atspindinčius rodiklius, jų dinamiką ir jų pagrindu pateikti rekomendacijas bei prioritetas kryptis savivaldybės plėtros plano siekiniams, strateginio veiklos plano priemonėms.

Ataskaita parengta naudojantis viešai prieinamais sveikatos statistikos duomenų šaltiniais:

- Lietuvos statistikos departamento oficialiosios statistikos portalu;
- Visuomenės sveikatos stebėsenos informacine sistema sveikstat.hi.lt.

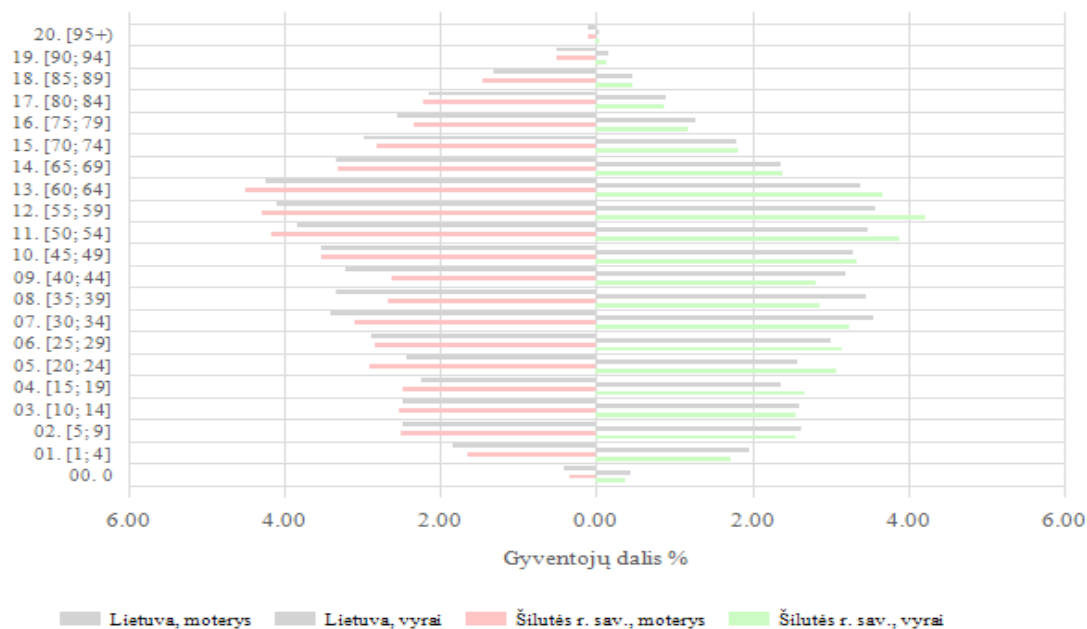
1. BENDROJI DALIS

1.1. Demografinė situacija

Demografinė situacija. Vidutinis metinis gyventojų skaičius 2021 m. Šilutės r. savivaldybėje buvo 38 780 gyventojų – 1 416, arba 3,7 proc. daugiau gyventojų nei 2020 m. (37 364). 2021 m. vidutinis metinis moterų skaičius buvo 2 272 didesnis nei vyrų (atitinkamai 20 526 ir 18 254), ir jos sudarė 52,9 proc. visų Šilutės r. savivaldybės gyventojų.

2021 metų pradžioje Šilutės r. savivaldybėje didžiąją gyventojų dalį sudarė darbingo amžiaus gyventojai (24 638 arba 62,8 proc. visų gyventojų). 2021 metais Šilutės r. savivaldybėje natūralios gyventojų kaitos rodiklis buvo neigiamas (-861 asmuo). Per metus gimė 293 kūdikiai (159 berniukai ir 134 mergaitės). Gimstamumo rodiklis 1000-čiui gyventojų buvo 7,6 (Lietuvoje – 8,3). Per metus Šilutės r. savivaldybėje mirė 743 asmenys (379 vyrai ir 364 moterys), tai 80 asmenų daugiau nei 2020 metais (2020 metais mirė 663 asmenys). Mirtingumo rodiklis 1000-čiui gyventojų Šilutės r. savivaldybėje siekė 19,2, o Lietuvoje – 17. Šilutės r. savivaldybėje yra aktualus gyventojų amžiaus pasiskirstymo klausimas, demografinę situaciją patogu stebėti pasitelkiant demografinio medžio grafiką (1 pav.). Palyginti su 2020 metais Šilutės r. savivaldybėje išaugo 18–44 metų amžiaus gyventojų dalis (1,1 karto, 28,9 proc.). 2021 m. vaikai iki 17 m. amžiaus sudarė 17,3 proc. visų mūsų savivaldybės gyventojų, 18–44 m. – 31,5 proc., 45–64 m. – 31,6 proc. ir nuo 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys – 19,6 proc.

Amžiaus profilis, 2021

1 pav. Šilutės r. savivaldybės demografinis medis

Socioekonominė situacija savivaldybėje. Socialinė ir ekonominė gyventojų padėtis sudaro pagrindinius sveikatos netolygumus. Socialiniai-ekonominiai pokyčiai veikia daugelį visuomenės gyvenimo sričių, kartu veikdami žmogų bei jį supančią aplinką. Šilutės r. savivaldybės pagrindiniai socioekonominės situacijos rodikliai pavaizduoti 2 pav.

Tendencija: ➔ Nekinta ⬆ Didėja ⬇ Mažėja 🟢 Geriau 🔴 Blogiau 🟡 Panašus

Rodiklis	Metai	Šilutės r. sav.			Lietuva		
		Tendencija	Kiekis	Reikšmė	Blogiausia	Sritis	Geriausia
Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos %	2021	⬆	1 104	4,9	13,1		1,5
Registruoto nedarbo lygis %	2021	⬆	14	14,3	22,1		6,5
Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, sk. 1000 mokst.	2021	➔	1 653	350,8	572,7		108,2
Socialinės pagalpos gavėjų sk. 1000 gyv.	2021	➔	890	23,0	74,2		3,2
Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotikais 100 000 gyv.	2021	⬇	36	36,4	464,2		0,0
Gyv. sk., tenkantis 1 tabako licencijai	2021	➔	38 780	188,3	69,4		388,4
Gyv. sk., tenkantis 1 alkoholio licencijai	2021	➔	38 780	149,2	35,1		359,7
Nepilnamečių, įtariamų padarius nusikalstamas veikas, sk., 100 000 vaikų	2021	⬇	1 258	1 257,9	2 521,0		0,0
Gyv., įtariamų padarius nusikalstamas veikas, sk. 100 000 gyv.	2021	⬇	964	963,8	1 834,9		307,5
Paauglių (15–17 m.) gimdymų sk. 1000 15–17 m. moterų	2021	⬇	1	1,8	12,4		0,0

2 pav. Šilutės r. savivaldybės socioekonominė situacija

Sveikata savivaldybėje. Šilutės r. savivaldybėje 2021 m. sergančiųjų asmenų skaičius (toliau – Ligotumas) (A00-T98) buvo 30 318 (781,79/100000 gyv.). 2021 m., palyginus su 2020 m. (862,68/100000 gyv.), ligotumas sumažėjo 10,3 proc. bei buvo 4,9 proc. mažesnis nei Lietuvos vidurkis (822,2/100000 gyv.).

Šilutės r. savivaldybėje 2021 m. dažniausiai diagnozuotos kraujotakos sistemos ligos. 2021 m. kraujotakos sistemos ligomis sirgo 10 103 asmenys. 2021 m. (2 605,2/10000 gyv.), palyginus su 2020 m. (3 422,5/10000 gyv.), sergamumas sumažėjo 23,9 proc.

Šilutės r. savivaldybės 2021 m. gyventojų sergamumo struktūroje antrą vietą užėmė sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis. Šilutės r. savivaldybėje 2021 m. kvėpavimo sistemos ligomis sirgo 10 067 asmenys. Sergamumo kvėpavimo sistemos ligomis rodiklis 2021 m. (2 595,9/10000 gyv.) palyginus su 2020 m. (2 897,7/10000 gyv.), sumažėjo 10,4 proc.

Šilutės r. savivaldybėje 2021 m. gyventojų sergamumo struktūroje trečią vietą užėmė sergamumas jungiamojo audinio ir raumenų bei skeleto ligomis (sirgo 7 573 asmenys). Sergamumas jungiamojo audinio ir raumenų bei skeleto ligomis 2021 m. (1 952,8/10000 gyv.), palyginus su 2020 m. (2 347,2/10000 gyv.), sumažėjo 16,8 proc.

1.2. 2021 metų Šilutės r. sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis

Pirmajame lentelės stulpelyje pateikiami pagrindinio sąrašo rodikliai, suskirstyti pagal Lietuvos sveikatos programoje numatomus įgyvendinti tikslus ir uždavinius. Antrajame stulpelyje – rodiklio tendencijos, trečiajame stulpelyje – savivaldybės rodiklis 2020 m., ketvirtajame stulpelyje – savivaldybės absoliutus skaičius, penktajame – savivaldybės rodiklių 3 metų vidurkis, šeštajame – savivaldybės santykis su Lietuva, septintajame – rodiklio reikšmė Lietuvoje, aštuntajame – blogiausia reikšmė nagrinėjamose Lietuvos savivaldybėse, devintajame – pateikiama linija nurodo rodiklio reikšmės vietą tarp savivaldybių pagal kvantilius (reikšmės savivaldybėje santykis su Lietuvos vidurkio reikšme ir savivaldybės rodiklio vietos tarp visų savivaldybių pavaizdavimas pagal „šviesoforo“ principą), dešimtajame – geriausia reikšmė nagrinėjamose Lietuvos savivaldybėse.

1 lentelė. 2021 m. Šilutės r. savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tend.	Rod.	Kiekis	3 metų vidurkis	Sant.	Rod.	Blog.	Sritis	Ger.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Strateginis tikslas									
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė, kai amžius 0 (HI skaičiavimai)	➔	71.6	72	72.9	0.96	74.2	68.5		81.7
Išvengiamas mirtingumas proc.	➔	30.7	228	0.0	1.12	27.3	34.0		19.5
1 tikslas. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį									
1.1. Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą									
Savižudybių sk. (X60–X84) 100 000 gyv.	⬆️	39.7	15	31.8	1.97	20.2	69.1		0.0
SMR nuo tyčinio savęs žalojimo (X60–X84) 100 000 gyv.	⬆️	36.5	15	30.6	1.91	19.1	59.6		0.0
Bandymų žudytis skaičius (X60–X64, X66–X84) 100 000 gyventojų	⬇️	29.1	11	38.0	0.78	37.4	65.0		0.0
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 moksl. (2019)	⬆️	145.4	493	144.4	2.17	67.1	246.0		36.1
Socialinės rizikos šeimų sk. 1000 gyv. (2018)	⬆️	6.7	258	6.8	2.03	3.3	8.5		0.3
Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos %	➔	4.9	1104	0.0	0.98	5.0	13.1		1.5
Gyv. skaičiaus pokytis 1000 gyv.	⬇️	-13.9	-526	-1.5	11.58	-1.2	-26.2		83.2
1.2. Sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu									
Mirt. nuo išorinių priežasčių (V00–Y98) 100 000 gyv.	⬆️	129.7	49	111.4	1.50	86.5	202.8		31.0
SMR nuo išorinių priežasčių (V00–Y98) 100 000 gyv.	⬆️	123.7	49	109.2	1.49	82.8	169.0		21.9

Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, sk. 1000 moksl.	➔	356.2	1653	0.0	1.13	315.2	570.0		112.4
Socialinės pašalpos gavėjų sk. 1000 gyv.	⬇	23.6	890	24.5	0.99	23.8	74.8		3.2
Sergamumas tuberkulioze (A15–A19) 10 000 gyv. (TB registro duomenys)	➔	3.2	12	0.0	1.68	1.9	6.1		0.0
Sergamumas tuberkulioze (+ recidyvai) (A15–A19) 10 000 gyv. (TB registro duomenys)	➔	3.7	14	0.0	1.68	2.2	6.1		0.0
2 tikslas. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką									
2.1. Kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą									
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, sk. 10 000 gyv.	➔	1.3	3	0.0	1.30	1.0	3.8		0.0
Traumų dėl nukritimų (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje sk. 10 000 gyv.	➔	130.1	99	0.0	1.04	124.8	167.1		63.8
Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, sk. 10 000 gyv.	⬇	79.9	179	79.2	1.40	57.1	134.6		40.9
Naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis (A00–A08) asmenų skaičius 10 000 gyv. (ULAC duom.)	➔	4.8	18	0.0	0.22	21.7	85.5		0.0
2.2. Kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį									
Mirt. nuo paskendimo (W65–W74) 100 000 gyv.	⬆	13.2	5	8.0	2.59	5.1	26.5		0.0
SMR nuo paskendimo (W65–W74) 100 000 gyv.	⬇	10.9	5	7.9	2.22	4.9	22.6		0.0
Mirt. nuo nukritimo (W00–W19) 100 000 gyv.	⬆	31.8	12	23.0	1.76	18.1	69.6		0.0
SMR nuo nukritimo (W00–W19) 100 000 gyv.	⬆	26.9	12	20.2	1.55	17.4	64.1		0.0
2.3. Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių									
Mirt. transporto įvykiuose (V00–V99) 100 000 gyv.	⬇	2.6	1	8.0	0.39	6.6	19.5		0.0
SMR transporto įvykiuose (V00–V99) 100 000 gyv.	⬇	3.9	1	9.0	0.62	6.3	19.7		0.0
Pėsčiųjų mirt. nuo transporto įvykių (V00–V09) 100 000 gyv.	⬆	2.6	1	1.8	1.63	1.6	9.7		0.0
Pėsčiųjų standartizuotas mirtingumas nuo transporto įvykių (V00–V09) 100 000 gyv.	⬆	3.9	1	2.0	2.60	1.5	9.6		0.0
Traumų dėl transporto įvykių (V00–V99) sk. 10 000 gyv.	➔	5.8	22	0.0	1.14	5.1	10.9		0.0
2.4. Mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą									
Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km	⬆	286.9	287	235.9	0.31	932.7	32956.2		38.8

3 tikslas. Formuoti sveiką gyvenimą ir jos kultūrą									
3.1. Sumažinti alk. gėrimų, tabako, neteisėtą narkotinių ir psich. medžiagų vartojimą ir prieinamumą									
Mirt. nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	–	0.0	0	0.9	0.00	2.9	16.0		0.0
SMR nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	–	0.0	0	0.0	0.00	2.9	18.5		0.0
Mirt. nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↓	26.5	10	26.5	1.10	24.2	80.5		0.0
SMR nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	→	25.8	10	0.0	1.13	22.9	79.6		0.0
Gyv. sk., tenkantis 1 tabako licencijai	→	183.4	37790	0.0	0.92	198.7	68.7		378.0
Gyv. sk., tenkantis 1 alkoholio licencijai	↓	145.3	37790	148.0	0.83	174.7	35.3		350.0
3.2. Skatinti sveikos mitybos įpročius									
Kūdikių, žindytų išimtinai krūtimi iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.) (2019)	↑	21.1	58	21.2	0.56	37.8	6.6		62.1
4 tikslas. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius									
4.1. Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais									
Išvengiamų hospitalizacijų (IH) sk. 1 000 gyv.	↓	19.0	714	26.5	1.27	15.0	30.2		9.8
IH dėl cukrinio diabeto sk. (18+ m.) 1 000 gyv.	↓	2.2	67	3.0	1.38	1.6	3.0		0.7
4.2. Plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą									
Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, sk. (2019)	↓	2.6	262	2.6	1.53	1.7	1.1		6.0
Šeimos gydytojų sk. 10 000 gyv. (2019)	↑	9.0	34	8.8	1.25	7.2	2.5		13.8
Apsilankymų pas gydytojus sk. 1 gyv.	→	9.4	355445	9.4	1.06	8.9	11.7		6.6
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15–A19) (visi) 10 000 gyv. (TB registro duomenys)	→	0.3	1	0.0	1.00	0.3	2.0		0.0
Serg. vaistams atsparia tuberkulioze (A15–A19) 10 000 gyv. (TB registro duomenys)	→	3.2	12	0.0	1.68	1.9	6.1		0.0
Serg. ŽIV ir LPL (B20–B24, Z21, A50–A54, A56) 10 000 gyv. (ULAC duomenys)	–	0.0	0	0.0	0.00	1.7	4.7		0.0
4.3. Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą									
Kūdikių mirtingumas 1000 gyvų gimusių	↓	2.9	1	3.9	0.97	3.0	32.3		0.0
2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepavimo apimtys, %	→	94.2	292	0.0	1.07	88.2	65.6		100.0

1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielitito, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys (3 dozės), %	➔	92.0	240	0.0	1.03	89.4	63.0		98.2
Vaikų (6–14 m.), dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, dalis, %	➔	11.2	351	0.0	0.97	11.5	1.8		48.5
Vaikų (7–17 m.), neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis, %	⬆	14.5	447	13.0	0.64	22.7	10.1		36.3
Paauglių (15–17 m.) gimdymų sk. 1000 15–17 m. moterų	➔	1.8	1	0.0	0.64	2.8	12.8		0.0
4.4. Stiprinti lėtinų neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę									
Mirt. nuo kraujotakos sist. ligų (I00–I99) 100 000 gyv.	⬆	915.6	346	887.0	1.11	822.5	1541.2		397.7
SMR nuo kraujotakos sist. ligų (I00–I99) 100 000 gyv.	➔	862.4	346	867.8	1.08	801.9	1424.1		582.8
Mirt. nuo piktybinių navikų (C00–C96) 100 000 gyv.	⬆	322.8	122	326.3	1.17	276.7	439.4		132.6
SMR nuo piktybinių navikų (C00–C96) 100 000 gyv.	⬆	292.9	122	302.9	1.12	260.6	391.0		164.7
Mirt. nuo cerebrovaskulinių ligų (I60–I69) 100 000 gyv.	⬇	129.7	49	135.3	0.70	186.6	503.0		83.0
SMR nuo cerebrovaskulinių ligų (I60–I69) 100 000 gyv.	⬇	117.2	49	128.7	0.65	180.0	394.6		75.7
Serg. II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.	➔	72.0	272	62.4	1.03	69.6	102.7		38.7
Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų laikotarpiu dalyvavusi krūties vėžio programoje	➔	56.2	3468	0.0	1.23	45.7	11.2		62.0
Tikslinės populiacijos dalis %, 3 metų laikotarpiu dalyvavusi gimdos kaklelio programoje	➔	58.8	4873	0.0	1.09	53.8	34.0		76.7
Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų laikotarpiu dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje	➔	53.6	7095	0.0	1.11	48.4	24.2		67.5
Tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi ŠKL programoje	➔	52.7	4556	0.0	1.11	47.5	24.9		71.7

2. SPECIALIOJI DALIS

2.1. Rodiklių analizė ir interpretavimas pagal Lietuvos sveikatos strategijos iškeltus tikslus ir uždavinius

Atsižvelgiant į LSS iškeltus uždavinius tikslams pasiekti bei remiantis lentelėje pateiktomis rodiklių reikšmėmis, matoma, kad:

1.1. Uždavinio „sumažinti skurdo lygį ir nedarbą“ 4 rodikliai Šilutės r. savivaldybėje patenka į raudonąją zoną, išskyrus bandymų žudytis skaičių (29,1/100 000 gyv.) ir ilgalaikio nedarbo lygį (4,9/100 000 gyv.).

1.2. Uždavinio „sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu“ dauguma rodiklių patenka į raudonąją zoną. Išsiskiria vienas rodiklis – sergamumas tuberkulioze. 2021 m. nebuvo nustatytų naujų tuberkuliozės (A15–A19) atvejų. Šilutės r. savivaldybės rodiklis (3,2/10 000 gyv.) 1,7 karto viršijo Lietuvos rodiklį (1,9/10 000 gyv.), todėl savivaldybė pateko į prasčiausių rodiklių grupę (raudonąją zoną). Du rodikliai pateko į geltonąją zoną, t. y. mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, skaičius, tenkantis 1000 moksleivių, bei socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1000 gyv.

2.1. Uždavinio „kurti sveikas ir saugias darbo bei buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą“ rodikliai atitiko Lietuvos vidurkį arba buvo geresni, išskyrus du rodiklius, kurie pateko į raudonąją zoną: „Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, sk. 10 000 gyv.“, „Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, sk. 10 000 gyv.“. 2021 m. Šilutės r. savivaldybėje užregistruoti 179 pirmą kartą pripažinti neįgaliais asmenys. Šilutės r. savivaldybės rodiklis (79,9/10 000 gyv.) yra beveik 1,4 karto didesnis nei Lietuvos rodiklis (57,1/10 000 gyv.).

2.2. Uždavinio „kurti sveikas ir palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį“ rodikliai žymiai skiriasi nuo Lietuvos rodiklio, dauguma patenka į raudonąją zoną, labiausiai išsiskiria „Mirtingumo nuo nukritimo“ rodiklis 100 000 gyv.

2.3. Uždavinio „mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių“ rodikliai buvo geresni arba ženkliai nesiskyrė nuo Lietuvos vidurkio.

2.4. Uždavinio „mažinti aplinkos užterštumą, triukšmą“ įgyvendinimui stebėti yra numatytas 1 rodiklis, kuris geresnis už Lietuvos vidurkį.

3.1. Uždavinio „sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako vartojimą, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą bei azartinių lošimų, kompiuterinių žaidimų ir pan. prieinamumą“ dauguma vertinamų rodiklių atitiko Lietuvos vidurkį, tačiau vienas pateko į prasčiausių rodiklių grupę (raudonąją zoną), t. y. „Gyventojų skaičius, tenkantis 1 alkoholio licencijai“. Gyventojų skaičius, tenkantis 1 alkoholio licencijai, viršijo Lietuvos vidurkį. 2021 m. Šilutės r. savivaldybėje galiojo 37 790 alkoholio licencijų.

3.2. Uždavinio „skatinti sveikos mitybos įpročius“ rodiklis nežymiai mažesnis, lyginant su Lietuvos vidurkiu.

4.1. Uždavinio „užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos priežiūros technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais“ įgyvendinimui matuoti numatyti 2 rodikliai. Išvengiamų hospitalizacijų skaičius ženkliai nesiskyrė Šilutės r. savivaldybės (19,0/1000 gyv.) nuo Lietuvos vidurkio (15,0/1000 gyv.) ir pateko į geltonąją zoną. Tačiau išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius 18 + amžiaus grupėje 1000 gyv. Šilutės r. savivaldybėje (2,2/1000 gyv.) viršijo Lietuvos bendrąjį rodiklį (1,6/1000 gyv.) ir pateko į raudonąją zoną.

4.2. Uždavinio „plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą“ rodikliai ženkliai nesiskyrė nuo Lietuvos rodiklių, tačiau 2 rodikliai pateko į prasčiausių rodiklių grupę. 2021 m. Šilutės r. savivaldybėje pas gydytojus apsilankymų buvo 355 445, šis skaičius, lyginant su Lietuvos rodikliu (9,4/1 gyv.), pateko į raudonąją zoną. Sergamumo vaistams atsparia tuberkulioze (A16–A19) 10 000 gyv. rodiklis Šilutės r. savivaldybėje (0,3/10 000 gyv.) neženkliai skiriasi nuo Lietuvos vidurkio (0,2/10 000 gyv.).

4.3. Uždavinio „gerinti motinos ir vaiko sveikatą“ 1 rodiklis pateko į prasčiausią raudonąją zoną, 2021 m. Šilutės r. savivaldybėje vaikų (7–17 m.), neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų skaičius – 447, tai sudarė 14,5 proc. tikslinės grupės.

4.4. Uždavinio „stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę“ 1 rodiklis patenka į prasčiausių rodiklių grupę (raudonąją zoną), t. y. „SMR nuo piktybinių navikų (C00–C96) 100 000 gyv.“

Remiantis 1 lentelėje pateiktais rodikliais ir įvertinus savivaldybės rodiklio santykį su Lietuvos vidurkiu, matoma, jog:

1. 13 rodiklių reikšmės yra geresnės už Lietuvos vidurkį (žalioji zona):

- 1.1. Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60–I69) 100 000 gyv.;
- 1.2. SMR nuo cerebrovaskulinių ligų (I60–I69) 100 000 gyv.;
- 1.3. Tikslinės populiacijos dalis, 3 metų laikotarpiu dalyvavusi gimdos kaklelio programoje;
- 1.4. Tikslinės populiacijos dalis, 2 metų laikotarpiu dalyvavusi krūties vėžio programoje;
- 1.5. Tikslinės populiacijos dalis, 2 metų laikotarpiu dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje;
- 1.6. Tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi ŠKL programoje;
- 1.7. Šeimos gydytojų skaičius 10 000 gyv.;
- 1.8. Naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis (A00–A08) asmenų skaičius 10 000 gyv.;
- 1.9. SMR transporto įvykiuose (V00–V99) 100 000 gyv.;
- 1.10. Mirtingumas transporto įvykiuose (V00–V99) 100 000 gyv.;
- 1.11. Mirtingumas nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.;
- 1.12. SMR nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.;
- 1.13. Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20–B24, Z21, A50–A54, A56) 10 000 gyv. (ULAC duomenys).

2. 24 rodiklių reikšmės yra prastesnės nei Lietuvos vidurkis (raudonoji zona):

- 2.1. SMR nuo piktybinių navikų (C00–C96) 100 000 gyv.;
- 2.2. Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 moksl.;
- 2.3. Gyventojų skaičius, tenkantis 1 alkoholio licencijai;
- 2.4. Mirtingumas nuo išorinių priežasčių (V00–Y98) 100 000 gyv.;
- 2.5. SMR nuo išorinių priežasčių (V00–Y98) 100 000 gyv.;
- 2.6. Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyv.;
- 2.7. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė, kai amžius 0 (HI skaičiavimai);
- 2.8. Savižudybių sk. (X60–X84) 100 000 gyv.;
- 2.9. SMR nuo tyčinio savęs žalojimo (X60–X84) 100 000 gyv.;
- 2.10. Mirtingumas nuo nukritimo (W00–W19) 100 000 gyv.;
- 2.11. Išvengiamas mirtingumas proc.;

- 2.12. SMR nuo nukritimo (W00–W19) 100 000 gyv.;
- 2.13. Kūdikių, žindyčių išimtinai krūtimi iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.);
- 2.14. Vaikų (7–17 m.), neturinčių eduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.);
- 2.15. Mirtingumas nuo paskendimo (W65–W74) 100 000 gyv.;
- 2.16. Apsilankymų pas gydytojus sk. 1 gyv.;
- 2.17. Socialinės rizikos šeimų sk. 1000 gyv.;
- 2.18. Sergamumas tuberkulioze (+recidyvai) (A15–A19) 10 000 gyv. (TB registro duomenys);
- 2.19. Sergamumas tuberkulioze (A15–A19) 10 000 gyv. (TB registro duomenys);
- 2.20. Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15–A19) 10 000 gyv. (TB registro duomenys);
- 2.21. Pėsčiųjų standartizuotas mirtingumas nuo transporto įvykių (V00–V09) 100 000 gyv.;
- 2.22. Pėsčiųjų mirtingumas nuo transporto įvykių (V00–V09) 100 000 gyv.;
- 2.23. IH dėl cukrinio diabeto sk. (18+ m.) 1 000 gyv.;
- 2.24. Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, sk. 10 000 gyv.

3. Kiti rodikliai patenka į Lietuvos vidurkį atitinkančią kvintilių grupę (geltonoji zona).

2.2. Savivaldybės prioritetinių problemų analizė

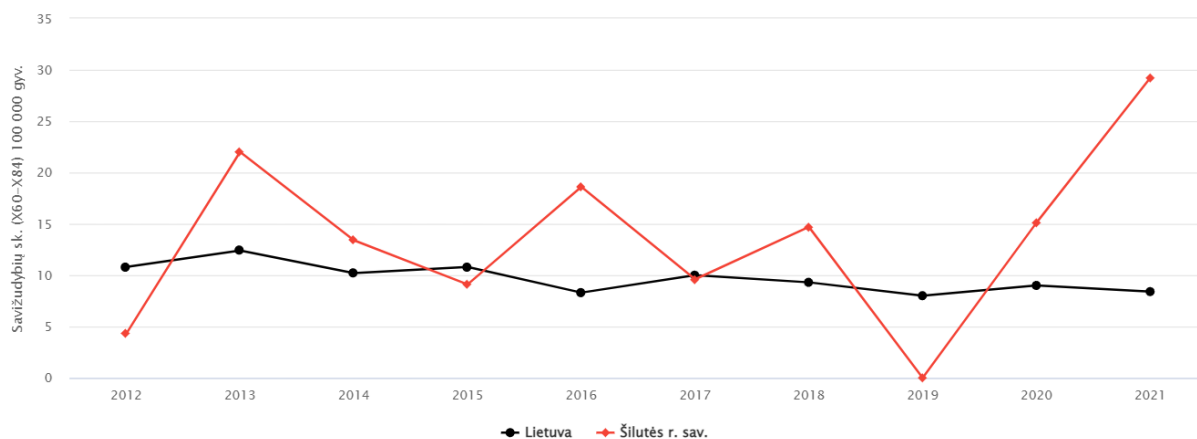
2021 metų išsamesnei analizei iš 1 lentelėje pateiktų rodiklių reikšmių, atsižvelgiant į santykį su kitomis Lietuvos savivaldybėmis, Šilutės rajono savivaldybėje pasirinkti rodikliai yra:

1. Savižudybių skaičius;
2. SMR nuo piktybinių navikų;
3. Vaikų, neturinčių eduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.).

1. Prioritetinė problema. Šilutės r. savivaldybės gyventojų savižudybių skaičius.

Savižudybė – sąmoningas savo paties gyvybės nutraukimas. Pasaulio sveikatos organizacijos atlikto tyrimo metu nustatyta, kad pasaulyje savižudybė įvyksta kas 40 sekundžių.

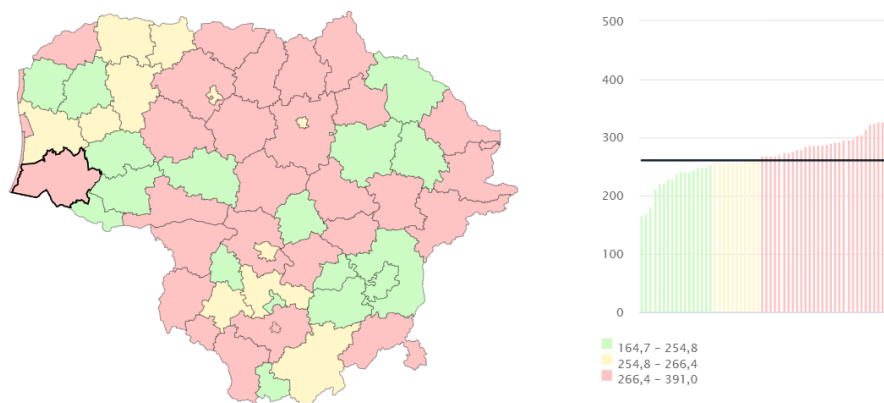
Savižudybių skaičius 2021 m. Šilutės r. savivaldybėje siekė – 38,7/100 000 gyv. (absoliutus skaičius – 15), Lietuvoje – 20,1/100 000 gyv. (absoliutus skaičius – 565). Iš jų vyrai sudarė 77,8 proc., moterys – 22,2 proc. Daugiau nei pusė visų mirusiųjų dėl savižudybių buvo miesto gyventojai (55,6 proc.).

3 pav. Šilutės r. savivaldybės ir Lietuvos gyventojų savižudybių rodiklis (atveju skaičius 100 000 gyv.) 2012–2021 m.

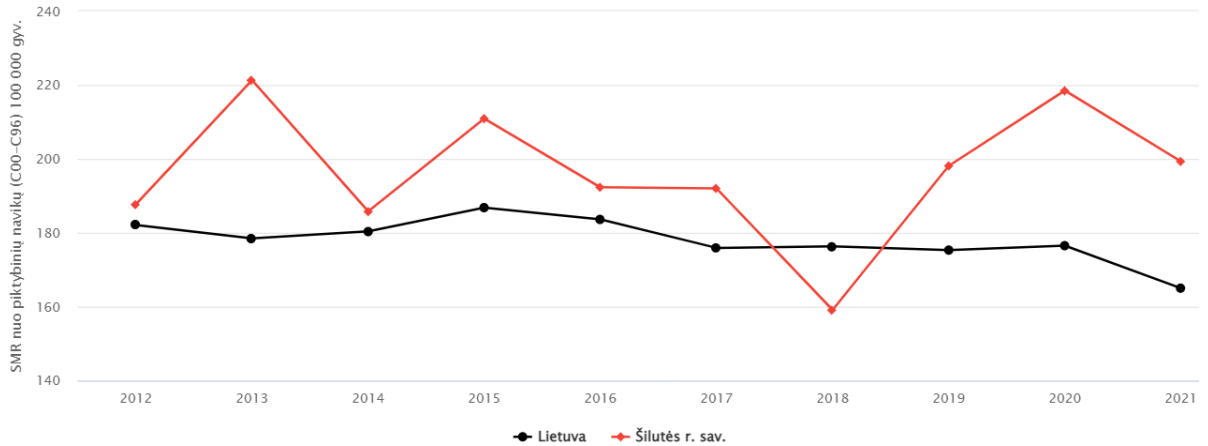
2. Prioritetinė problema. Mirtingumas nuo piktybinių navikų.

Neinfekcinės ligos XXI amžiuje tapo globalia sveikatos problema, keliančia vis didesnius iššūkius kiekvienai šaliai, nepriklausomai nuo jos socialinio ir ekonominio išsivystymo. Piktybiniai navikai yra viena labiausiai paplitusių lėtinių neinfekcinių ligų tiek Vakarų pasaulyje, tiek Lietuvoje – ji vis dar išlieka antra pagrindine mirties priežastimi tarp šalies gyventojų ir Šilutės r. savivaldybėje. SMR nuo piktybinių navikų 2021 m. Šilutės r. savivaldybėje siekė – 292,9/100 000 gyv. (absolūtus skaičius – 122), Lietuvoje – 260,6/100 000 gyv.

Savivaldybė	Absolūtus sk.	Reikšmė	Apatinis PI	Viršutinis PI
Šilutės r. sav.	122	292,9	243,3	349,8

4 pav. SMR nuo piktybinių navikų (C00–C96) 100 000 gyv. kartograma

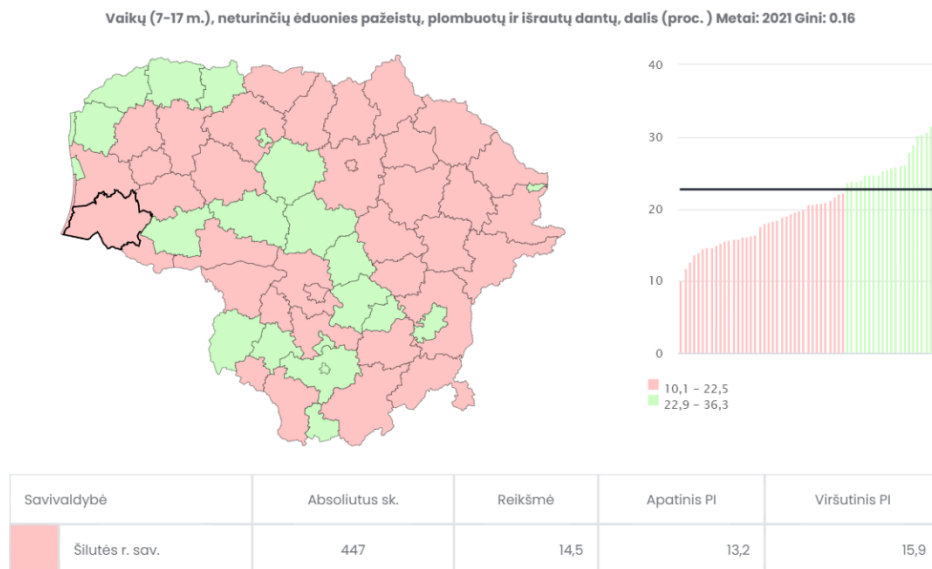

5 pav. SMR nuo piktybinių navikų (C00–C96) 100 000 gyv.

3. Prioritetinė problema. Vaikų, neturinčių éduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.).

Kasdienė dantų priežiūra – įprotis, kuris turėtų būti ugdomas dar pirmaisiais gyvenimo metais. Epidemiologiniai burnos sveikatos rodikliai Lietuvoje liudija apie itin prastą gyventojų burnos sveikatos būklę. Vaikų burnos sveikatos gerinimas – tai viena iš visuomenės sveikatos biuro prioritetinių darbo sričių. Vaikų dantų éduonis yra viena labiausiai paplitusių ligų, tai dažniausia dantų praradimo priežastis.

2021 m. Šilutės r. savivaldybėje vaikų, neturinčių éduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, skaičius siekė 14,15 proc. (absolūtus skaičius – 447), Lietuvoje – 22,7 proc. (absolūtus skaičius – 50 452). Vertindami rodiklį galime pastebėti (žr. 7 pav.), kad Šilutės r. sav. patenka į raudonąją zoną.

6 pav. Vaikų (7–17 m.), neturinčių éduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.) 2021 m.

IŠVADOS

Šioje stebėsenos ataskaitoje pateikiama 50 unifikuotų rodiklių, kurie atspindi, kaip įgyvendinami LSP tikslai bei jų uždaviniai.

Šilutės r. savivaldybėje 2021 m. dažniausiai diagnozuotos kraujotakos sistemos ligos, sergamumas kvėpavimo sistemos ir jungiamojo audinio ir raumenų bei skeleto ligomis.

2021 m. geriausi sveikatos rodikliai, lyginant su Lietuvos vidurkio rodikliais, buvo šie:

1. Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų;
2. SMR nuo cerebrovaskulinių ligų;
3. Tikslinės populiacijos dalis, 3 metų laikotarpiu dalyvavusi gimdos kaklelio vėžio programoje;
4. Tikslinės populiacijos dalis, 2 metų laikotarpiu dalyvavusi krūties vėžio programoje;
5. Tikslinės populiacijos dalis, 2 metų laikotarpiu dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje;
6. Tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi ŠKL programoje;
7. Šeimos gydytojų skaičius;
8. Naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis asmenų skaičius;
9. SMR transporto įvykiuose;
10. Mirtingumas transporto įvykiuose;
11. Mirtingumas nuo narkotikų sąlygotų priežasčių;
12. SMR nuo narkotikų sąlygotų priežasčių;
13. Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis.

Atsižvelgiant į santykį su Lietuva, Šilutės rajono savivaldybėje pasirinkti prioritetiniai rodikliai yra šie:

1. Savižudybių skaičius;
2. SMR nuo piktybinių navikų;
3. Vaikų, neturinčių eduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.).

REKOMENDACIJOS

Pateikiamos rekomendacijos, skirtos Šilutės r. savivaldybės įstaigoms ir politikams, siekiant kontroliuoti ir gerinti prioritetinių sveikatos stebėsenos sričių rodiklius (žr. 2 lent.).

2 lentelė. Rekomendacijos, skirtos Šilutės r. savivaldybės įstaigoms

Prioritetinė sritis	Rekomendacijos politikos formuotojams	Rekomendacijos specialistams
1. Savižudybių skaičius	<p>Ieškoti galimybių savivaldybėms gauti informaciją apie savižudybes realiuoju laiku (per 48 val.) ir stiprinti savivaldybių gebėjimus operatyviai reaguoti į savižudybių atvejus.</p> <p>Tęsti bendradarbiavimą įgyvendinant kompleksines savižudybių prevencijos, intervencijos ir postvencijos priemones, kurios apimtų skirtingus sektorius, stiprinti tarpsektorinį bendradarbiavimą tarp institucijų, teikiančių pagalbą bei įgyvendinančių prevencijos priemones, užtikrinant saugų keitimąsi informacija, kuris užtikrintų laiku atliekamos stebėsenos ir proaktyvios pagalbos teikimo sistemą.</p>	<p>Asmens sveikatos priežiūros įstaigoms ir visuomenės sveikatos biurui įgyvendinti psichikos sveikatos stiprinimo ir prevencines programas mokyklose, vykdyti pedagoginių darbuotojų ir mokinių švietimą savižudybių prevencijos srityje, apmokyti bendruomenių narius, kaip atpažinti savižudybės grėsmės ženklus ir tinkamai į juos reaguoti, didinti anoniminių psichologinių konsultacijų prieinamumą savižudybės grėsmę patiriantiems asmenims, stiprinti specialistų, dirbančių su socialinę riziką patiriančiomis šeimomis ir jaunimu, psichosocialinės pagalbos teikimo kompetencijas.</p>
2. SMR nuo piktybinių navikų	<p>Tvirtinant visuomenės sveikatos specialiosios rėmimo programos paraiškas, įtraukti papildomas prioritetines kryptis, skirtas sveikai gyvensenai skatinti.</p> <p>Skatinti visuomenės sveikatos ir asmens sveikatos priežiūros bei kitų sektorių</p>	<p>Sveikatos priežiūros specialistams vykdyti viešinimą apie šalyje vykdomų atrankinės patikros dėl onkologinių ligų programų naudą, siekiant sveiko senėjimo ir tikslinių teritorijų gyventojų geresnio žinojimo, akcentuojant gyventojų atsakomybę už savo sveikatą.</p>

	<p>bendradarbiavimą kompleksiškai sprendžiant Šilutės r. savivaldybės gyventojų sveikatos problemas, organizuoti bei finansuoti priemones, padedančias gyventojams stiprinti sveikatą, gerinti paslaugų prieinamumą.</p> <p>Sudaryti sąlygas, kad pacientui, kuriam įtariama onkologinė liga, laukimo eilė pas gydytoją specialistą diagnozei nustatyti būtų kuo trumpesnė.</p>	<p>Tobulinti specialistų (visuomenės ir asmens sveikatos priežiūros, savivaldybių institucijų sveikatos priežiūros srityje dirbančių specialistų ir kt.) kvalifikaciją vėžio rizikos veiksnių ir onkologinių ligų prevencijos srityje.</p> <p>Sporto ir sveikatingumo klubams, visuomenės sveikatos biurui organizuoti sveikatos stiprinimo veiklas.</p>
<p>3. Vaikų, neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis</p>	<p>Skatinti mokyklas įsitraukti į mokyklų, stiprinančių sveikatą, tinklą, tobulinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, siekti gerinti vaikų odontologinių paslaugų prieinamumą.</p> <p>Pritarti Šilutės r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuro dalyvavimui projektinėje veikloje „Vaikų burnos higienos užsiėmimų organizavimas tikslinėse grupėse bei vaikų dantų KPI indekso mažinimas, atliekant dantų higieną“.</p>	<p>Sveikatos priežiūros specialistams pagal kompetenciją gerinti vaikų burnos sveikatos paslaugų prieinamumą, mokyti taisyklingos burnos higienos, parinkti individualios profilaktikos priemones, konsultuoti dėl individualios asmens burnos higienos, išanalizuoti individualią mitybą ir ją koreguoti, hermetizuoti krūminių dantų vageles ir duobeles silantais, atlikti profesionalią burnos higieną.</p> <p>Šilutės r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos specialistams pagal kompetenciją vykdyti Burnos sveikatos programą, organizuoti burnos sveikatos prevencines iniciatyvas: skaityti paskaitas tėvams ir mokytojams, rengti individualius užsiėmimus vaikų ugdymo, socialinės</p>

		rūpybos ir globos įstaigose. Siekti, kad vaikų, neturinčių ėduonies, plombuotų ir išrautų dantų, dalis proc. savivaldybėje būtų kuo mažesnė.
--	--	--

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Šilutės rajono savivaldybės administracija
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl pritarimo Šilutės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2021 metų ataskaitai
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-12-22 Nr. T1-1186
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Gintarė Tamašauskienė Vyriausiasis specialistas
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-12-23 08:47
Parašo formatas	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-12-23 08:47
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2021-01-13 12:20 - 2026-01-12 23:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	-
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	T1-1186p.docx
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20221215.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2022-12-23)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2022-12-23 nuorašą suformavo Gintarė Tamašauskienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-